

Penguin
Random
House

A Dorling Kindersley book
www.dk.com

Oorspronkelijke titel:
Eyewitness Travel Guides – Sardinia
© 2017 Oorspronkelijke uitgave:
Dorling Kindersley Limited, Londen
A Penguin Random House Company
© 2018 Nederlandstalige uitgave:
Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv,
Houten
www.capitool.nl
www.unieboekspectrum.nl

Capitool maakt deel uit van
Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv,
Postbus 97
3990 DB Houten

Auteurs: Fabrizio Ardito, Patrizia Giovannetti, Raffaella Rizzo
Vertaling: Hester Colijn, Johan de Bakker en Michiel Gussen
Aanvullende vertaling: Gon Hokke, Corry Lagewaard
Bewerking: Punt. vertaling & redactie, Amersfoort,
Gon Hokke, Corry Lagewaard
Omslag: Zilverster Media, Annelies Dollekamp
Cartografie: Paul Stafford

Alles is in het werk gesteld om ervoor te zorgen dat de informatie in dit boek bij het ter perse gaan zoveel mogelijk is bijgewerkt. Gegevens zoals telefoonnummers, openingstijden, prijzen, exposities en reisinformatie zijn echter aan veranderingen onderhevig. De uitgever is niet aansprakelijk voor consequenties die voortvloeien uit het gebruik van dit boek.

ISBN 978 90 003 4217 4
NUR 512

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 Auteurswet 1912, juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp).
Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de uitgever te wenden.

Grote foto omslag: zeegezicht met jacht, district Olbia-Tempio, Costa Smeralda

◀ Van het 12de-eeuwse kasteel kijkt u uit over het dorp Burgos

Inhoud

Hoe gebruikt u deze gids **6**

Zandduinen bij Capo Spartivento in de buurt van Cagliari

Inleiding op Sardinië

Sardinië ontdekken **10**

Sardinië in kaart gebracht **16**

Een schets van Sardinië **18**

Agenda van Sardinië **30**

Geschiedenis van Sardinië **34**

Prehistorische toren van de nuraghe Santu Antine bij Torralba

Strand bij Stintino op de punt van de noordwestkust

Sardinië van streek tot streek

Sardinië in het kort **52**

Cagliari en het zuiden **54**

Oostkust **80**

Midden-Sardinië en Barbagia **98**

Ridder te paard tijdens het Sa Sartigliafestival in Oristano

Westkust **116**

Het noorden en de Costa Smeralda **142**

Tips voor de reiziger

Accommodatie **172**

Restaurants en cafés **180**

Winkels en markten **190**

Watersporten **194**

Buitensporten **196**

Wegwijs op Sardinië

Praktische informatie **200**

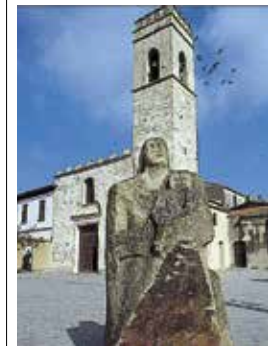
Reisinformatie **206**

Register **210**

Nuttige uitdrukkingen **220**

Dankbetuiging **224**

Wegenkaart
Binnenkant achterflap

Het museum dorp San Sperate, beroemd om zijn beelden

De stad Alghero in vogelperspectief

Onder de loep: Castello

De Castellowijk, het oudste deel van Cagliari, is gebouwd door de Pisanen en Aragonezen en ligt op de top van een heuvel, beschermd door oude stadsmuren. Hij bestond uit aristocratische woningen en de kathedraal van de stad. In de loop der tijd nam zijn functie als machtscentrum af en langzamerhand vervielen de elegante gebouwen. In het midden van de wijk ligt de Piazza Palazzo met het Palazzo Arcivescovile (Paleis van de Aartsbisschop) en de kathedraal. De imposante uitkijktorens rond de oude citadel domineren de toegangspoorten en delen van de vesting zijn veranderd in een museumcomplex en promenade.

★ **Kathedraal**
De Santa Mariakathedraal, die verschillende keren is herbouwd, combineert Pisaanse, Aragoneze en barokke kenmerken. In het veelkleurige marmeren interieur staan fraaie beelden (blz. 59).

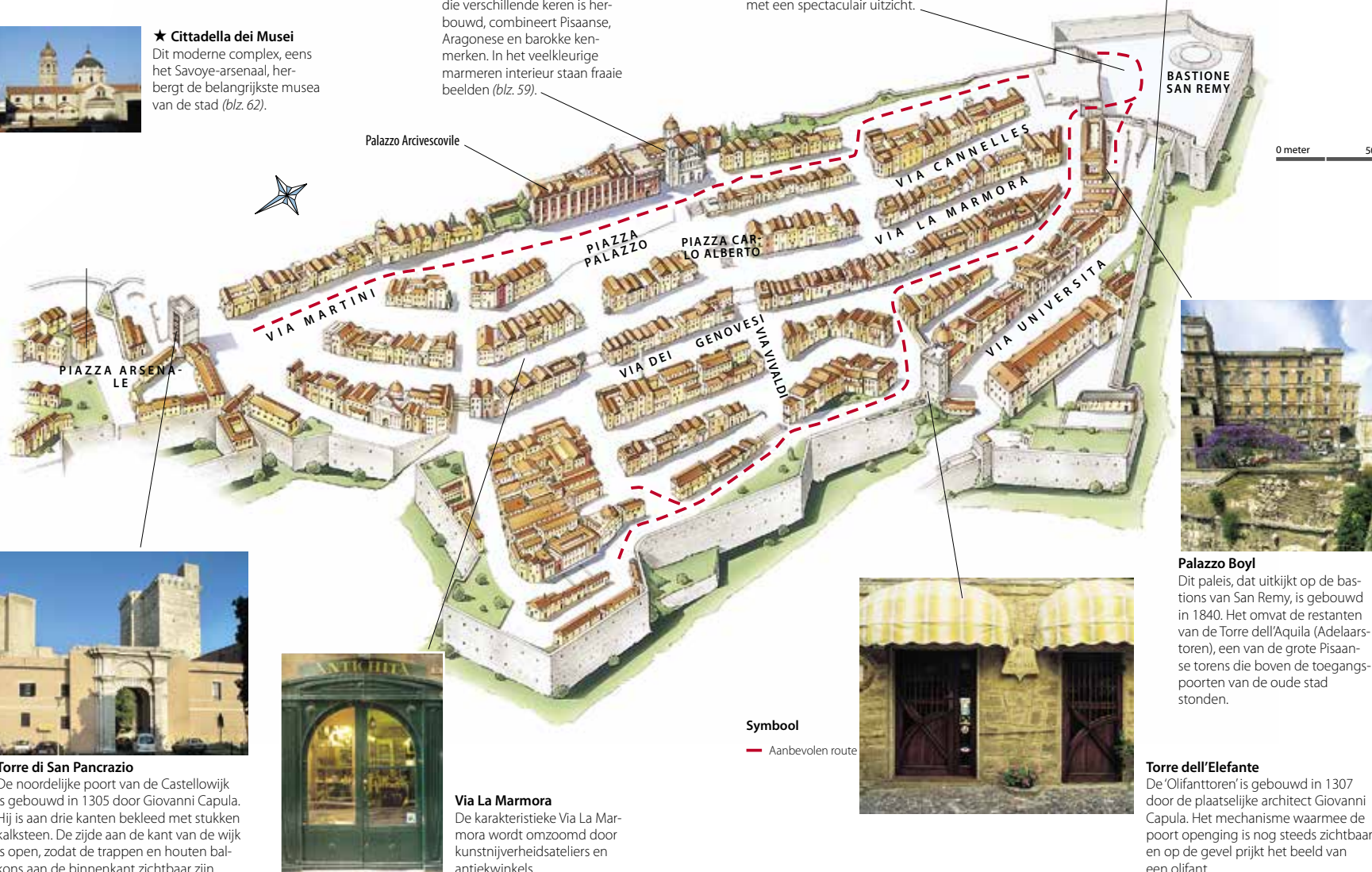
★ **Cittadella dei Musei**
Dit moderne complex, eens het Savoye-arsenaal, herbergt de belangrijkste musea van de stad (blz. 62).

★ **Bastione San Remy**
Begin 20ste eeuw werden de Spaanse verdedigingsmuren veranderd in de bastions van San Remy, die uitkomen op een brede promenade met een spectaculair uitzicht.

Porta dei Leoni
De poort die naar de lageregelegen Marinawijk leidt, dankt zijn naam aan de twee Romeinse leeuwenkoppen (leoni) boven de boog.

Torre di San Pancrazio
De noordelijke poort van de Castellowijk is gebouwd in 1305 door Giovanni Capula. Hij is aan drie kanten bekleed met stukken kalksteen. De zijde aan de kant van de wijk is open, zodat de trappen en houten balkons aan de binnenkant zichtbaar zijn.

Via La Marmora
De karakteristieke Via La Marmora wordt omzoomd door kunstnijverheidsateliers en antiekwinkels.

Torre dell'Elefante
De 'Olifantoren' is gebouwd in 1307 door de plaatselijke architect Giovanni Capula. Het mechanisme waarmee de poort opening is nog steeds zichtbaar en op de gevel prijkt het beeld van een olifant.

Palazzo Boyl
Dit paleis, dat uitkijkt op de bastions van San Remy, is gebouwd in 1840. Het omvat de restanten van de Torre dell'Aquila (Adelaars-toren), een van de grote Pisaanse torens die boven de toegangspoorten van de oude stad stonden.

De oostkust verkennen

Prachtige natuur en prehistorische vindplaatsen rond Dorgali en Orroli vormen de belangrijkste attracties van de oostkust. De kliffen langs de kust zijn steil en de meest afgelegen inhammen aan de Golfo di Orosei (Cala Sisine, Cala Luna, Cala Goloritzè) zijn het gemakkelijkst te bereiken per boot. Het alternatief is een lange wandeling, die u het best kunt maken op stevige wandelschoenen. Het landschap is echter prachtig en de wandeling de moeite waard. De belangrijkste weg door dit gebied is de Orientale Sarda. Er ligt een voorstel – gesteund door de lokale bevolking, maar verworpen door milieuactivisten – om de weg tot snelweg te verbreden.

Glimp van de Golfo di Orosei, nabij Baunei

Bezienswaardigheden

- 2 Arbatax
- 3 Santa Maria Navarrese
- 4 Nationaal Park Gennargentu blz. 86–87
- 5 Dorgali
- 7 Orosei
- 8 Galtelli
- 10 Siniscola
- 11 Posada
- 12 Lanusei
- 13 Jerzu
- 14 Gairo
- 15 Bari Sardo
- 16 Muravera
- 17 Villasimius
- 18 Orroli
- 19 Perdasdefogu

Tochten

- 1 Orientale Sardaweg
- 6 Codula di Luna
- 9 Monte Albotocht
- 20 Tocht per Trenino Verde blz. 96–97

Symbolen

- Hoofdweg
- Secundaire weg
- Overige wegen
- Toeristische route
- Hoofdspoorweg
- Secundaire spoorweg
- ▲ Bergtop

Nationaal Park Gennargentu

Verklaring van de symbolen zie achterflap

Rotsen van roodachtig graniet bij Arbatax

Bereikbaarheid

De weg Orientale Sarda (SS125) stond ooit bekend omdat hij zo slingerde en dus veel tijd in beslag nam. In 2007 werd een uitbreiding van € 50 miljoen voltooid en nu loopt er een vierbaanssnelweg van Cagliari naar Arbatax/Tortoli. Er is ook een busdienst van noord naar zuid. De Ogliastravlakte (Tortoli en Arbatax) is verbonden met Cagliari door de smalspoortrein Ferrovie Complementari della Sardegna; de rit duurt ongeveer acht uur. De reis gaat traag, maar voert door een prachtig landschap.

Pisaanse toren in Orroli

Een van de rotsige inhammen aan de oostkust nabij Cala Luna

10 Tiscali

Ruim een eeuw geleden reisden enkele houthakkers door het gebergte dat de Lanaittuvallei domineert. Ze ontdekten een nuragische nederzetting, verborgen in een enorme kloof in de Monte Tiscali. Het dorp Tiscali, dat tot de tijd van de Romeinse invasie werd bewoond, bestaat uit een aantal ronde woningen met kozijnen van jeneverbeshout rond de deuren en daken. Jaren van verwaarlozing leidden tot het gedeeltelijke verval van de plek, maar het is nog altijd een van de opwindendste nuragische vondsten op Sardinië, vooral vanwege de unieke ligging. De klim naar Tiscali, over rotsige grond, kan gevaarlijk en vermoeiend zijn.

Pad naar het dorp
Rode pijlen op de rotsen geven de weg naar het dorp aan.

Monte Tiscali
Het nuragische dorp Tiscali dat in deze 518 m hoge berg verborgen ligt, werd in de 19de eeuw ontdekt. De opgravingen begonnen pas jaren later.

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Wegenkaart D3.
Open 9.00–19.00 (okt.–mei: 17.00) uur. stadhuis, Dorgali (0784-927200) of Pro Loco, Dorgali (0784-96243). Rondleidingen en wandelingen: Gennargentu Escursioni: **Tel.** 0784-94385. **w gennargentu.com**; Cooperativa Ghivine: **Tel.** 338-8341618. **w ghivine.com**

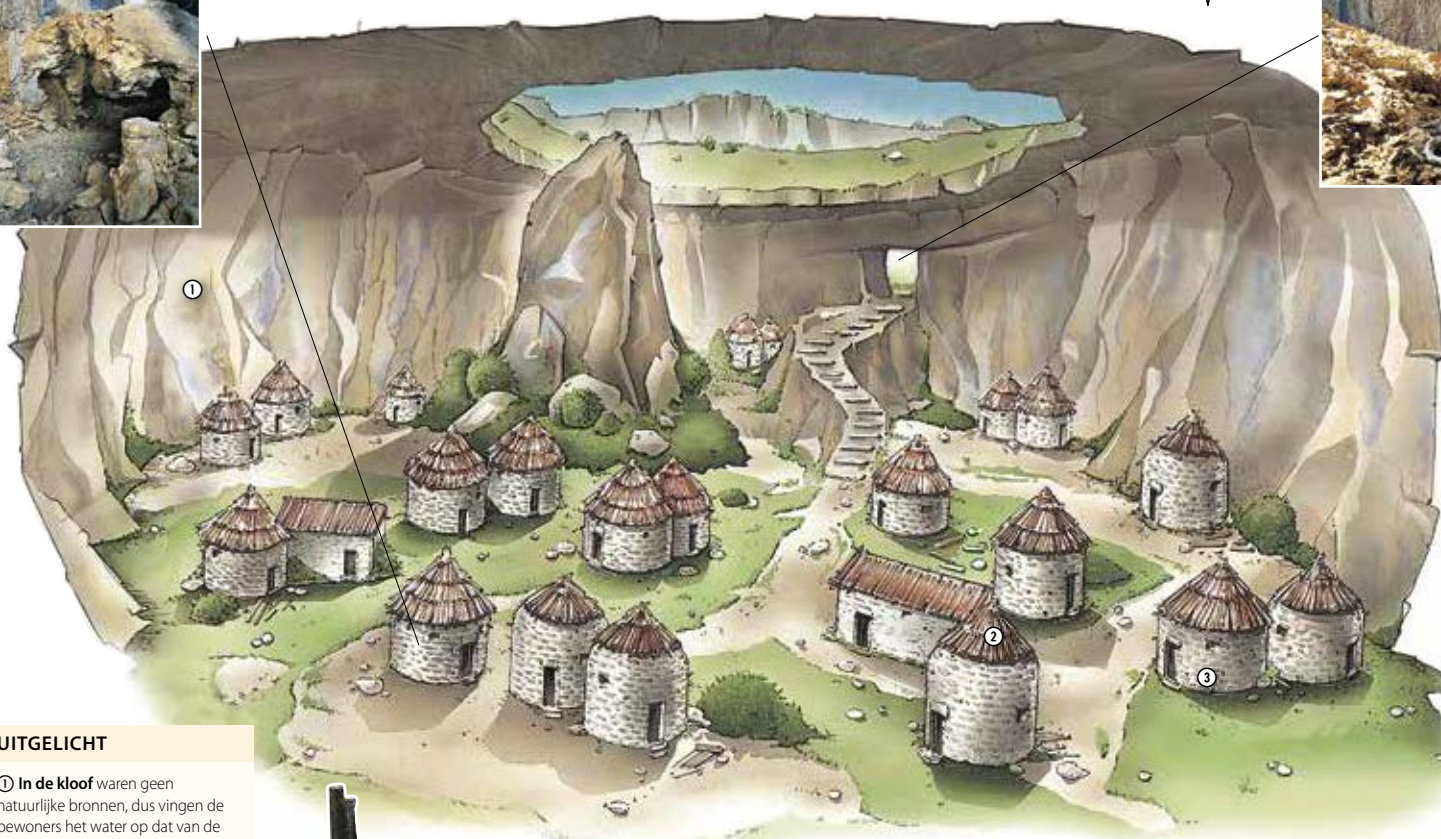
Woningen

Ronde nuragische woningen zijn nog altijd te herkennen tussen de rotsen en ruïnes.

Toegang tot de kloof

Het moeilijk begaanbare terrein en de steile rotswanden boden bewoners de best mogelijke bescherming.

UITGELICHT

- ① **In de kloof** waren geen natuurlijke bronnen, dus vingen de bewoners het water op dat van de rotsen droop.
- ② **De daken** waren gemaakt van jeneverbeshout.
- ③ **De muren** van de woningen bestonden uit blokken kalksteen.

Bronzen model

Cagliari's Museo Archeologico (blz. 62) bezit een model van de woningen.

Het nuragische dorp Tiscali

Deze reconstructie toont hoe het dorp eruit moet hebben gezien. Een opening in het dak zorgde voor natuurlijk licht en een trap vanaf de ingang vergemakkelijkte de afdaling.

Tips voor de reiziger

Neem vanuit Oliena de weg naar het oosten richting Dorgali. Sla na ongeveer 5 km rechtsaf richting Su Gologone. Neem vlak na het hotel met dezelfde naam (blz. 177) de onverharde weg rechts naar de Lanaittuvallei. Ga verder over de bodem van de vallei (houd links aan) tot de weg te moeilijk begaanbaar is voor voertuigen. Rode pijlen op de rotsen en bomen geven het pad aan naar de kloof van Tiscali. De wandeling duurt 3–4 uur en kan zeer zwaar zijn. Het is beslist aan te raden met een georganiseerde tour mee te gaan. Er zijn meer tochten te maken in dit gebied, maar ook dan is een gids noodzakelijk. Mogelijke bestemmingen: de Gole di Su Gorroppuravijnen en delen van de grotten Su Bentu, Sa Oche en S'Ellicas Artas. U kunt ook afdalen naar de Codula di Lunavalle (blz. 89).

22 Sassari

Sassari, op het gebied van handel, politiek en cultuur de tweede stad van Sardinië, ligt op een plateau met naar zee aflopende hellingen te midden van olijfgaarden en vruchtbare valleien. De stad kent een geschiedenis van invasies, veroveringen en plunderingen, maar ook een traditie van koppige rebellie en opstanden. Veroveraars uit Pisa, Genua en Aragon probeerden de stad te onderwerpen, maar de weerbarstigste inwoners wisten dit telkens te voorkomen. De held van de stad, de rebel Carlo Maria Angioj, leidde in 1796 een opstand tegen het Savoyebestuur, dat een feodaal stelsel wilde invoeren. Twee presidenten van de Italiaanse Republiek, Antonio Segni en Francesco Cossiga, zijn in Sassari geboren. Dat geldt ook voor de leider van de Italiaanse Communistische Partij, Enrico Berlinguer (blz. 48–49).

Detail op de façade van de kathedraal van Sassari

Sassari verkennen

De oude stad met zijn kronkelende steegjes was ooit omgeven door muren. Slechts enkele delen ervan (zoals dat aan het begin van de Corso Trinità) hebben de tand des tijds doorstaan, maar het oude centrum heeft zijn oorspronkelijke plattegrond behouden, hoewel het hier en daar een tikje vervallen is. De oude stad is maar klein en is gemakkelijk te belopen. De belangrijkste bezienswaardigheden zijn de Duomo (kathedraal), de Fontana del Rosello, de kerken Sant'Antonio, Santa Maria di Betlem en San Pietro in Silki en verder het Sannamuseum.

1 Duomo

Piazza Duomo. Tel. 079-232067.
Open dag. 8.30–12.00, 16.00–17.30 uur.

De kathedraal van Sassari is gewijd aan San Nicola (St-Nicolaas). De indrukwekkende barokke façade is opvallend voor zo'n kleine kerk en voor het kleine, sobere, halfronde 18de-eeuwse plein (Piazza Duo-

mo) waaraan hij staat. De Duomo, die in de loop der eeuwen een aantal malen is uitgebreid, werd oorspronkelijk gebouwd op de plaats van een romaanse kerk. De basis van de gevel en de klokkentoren zijn nog intact. Aan het eind van de 15de eeuw onderging het gebouw een ingrijpende verandering, met als gevolg de ongewone afmetingen die het nu heeft. Tegen de zijmuren bouwde men steunberen, versierd met mythische dieren en monsters, en het interieur kreeg een gotische stijl.

Het Li Candareri-festival in Sassari

Aan het eind van de 18de eeuw werden aan de façade rijke versieringen als voluten, bloemen, engeltjes en fantasiefiguren aangebracht. Boven het beeld van San Nicola in het midden staan in nissen de beelden van drie martelaren, Gavino, Proto en Gianuario. In een later stadium voegde men een achthoekige sectie met veelkleurige majolicategels toe aan het onderste deel van de campanile (klokkentoren) in Lombardische stijl. Het interieur heeft nog zijn eenvoudige, gotische lijnen, ondanks de aanwezigheid van de overdadig versierde barokaltaren. Vooral het koor, gemaakt door 18de-eeuwse Sardijnse kunstenaars, is indrukwekkend. Het Museo del Duomo, dat bereikbaar is via de Cappella Aragonese (Aragonese kapel) rechts, huisvest de processestandaard, een 15de-eeuwse paneelschildering. Er staat ook een zilveren beeld van San Gavino, bewerkt met een Mexicaanse drijftechniek die aan het eind van de 17de eeuw in zwang was.

2 Santa Maria di Betlem

Piazza Santa Maria. Tel. 079-235740.
Open dag. 7.00–12.00, 17.00–20.00 ('s winters tot 19.00) uur.

De Santa Maria di Betlemkerk staat op het gelijknamige plein, bij de noordwestelijke ingang van de stad. De kerk werd in 1106 gebouwd door benedictijnen en later aan de franciscanen geschenken. Helaas werd de kerk in de 18de en 19de eeuw vaak gerestaureerd, waardoor het lichte, pure ontwerp verloren ging. Het enige bewaard

gebleven deel van de vroegere kerk is de 13de-eeuwse façade, met zuiltjes, kapitelen en een mooi 15de-eeuws roosvenster. Het ooit sobere gotische interieur verloor zijn sfeer door de overdadige barokke versiering en altaren, maar de zijkapellen, elk gewijd aan een gilde – een teken van de sociale rol van de kerk – zijn intact. Ook vandaag nog worden op 14 augustus, de dag van de Li Candareri-feesten, de votiefkaarsen van de gilden tijdens een optocht vanaf de Chiesa del Rosello hierheen gebracht. De nu deels ommuurde kloostergang is nog te bezoeken. Hier staat de 14de-eeuwse granieten Brigliadorefontein, ooit de belangrijkste bron van Sassari.

De Santa Maria di Betlem in Sassari

3 Corso Vittorio Emanuele

De hoofdstraat van Sassari kruist het hart van de oude stad en verbindt de Piazza Sant'Antonio met de Piazza Cavallino. Aan de Corso staan 19de-eeuwse huizen en 16de-eeuwse Aragonese gebouwen; u kunt soms nog een glimp opvangen van de binnenplaatsen en interieurs, die getuigen van de vroegere weelde. Langs deze belangrijkste winkelstraat van Sassari vindt u allerlei winkels, van kledingzaken tot ijzerhandels.

4 Sant'Antonio Abate

Piazza Sant'Antonio. Open dag. 7.00–10.00, za 16.30–19.30 uur.

De barokke façade van deze kerk, uit begin 18de eeuw, wordt gekenmerkt door eenvoud en harmonieuze verhoudingen en domineert het plein aan het eind van de Corso Trinità.

Het bovenste deel van het portaal vertoont nog het embleem van de broeder-

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Wegenkaart B2. 120.000.
Palazzo di Città, V.S. Satta 13. 079-2008072. Laatst zó van de maand: antiekmarkt op de Piazza Santa Caterina; paasweek: Maggio Sassarese; voorlaatste zo in mei: Cavalcata Sarda; 14 aug.: Faradda de li Candareri.
www.turismosassari.it

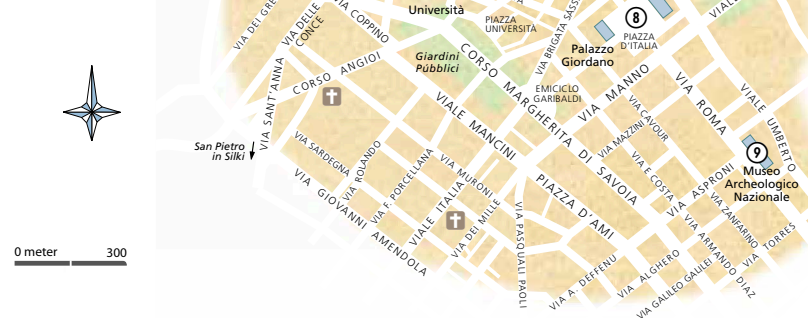
Vervoer

schap die de kerk bouwde. In het interieur, in de vorm van een Latijns kruis, staat een van de verfinjndste hoogaltaren van Sassari, met een verguld altaarstuk. De panelen werden aan het eind van de 18de eeuw vervaardigd door de Genuees Bartolomeo Augusto. De kerk staat op de Piazza Sant'Antonio, waar ooit de noordelijke poort met dezelfde naam stond en het politieke en handelsleven van de stad zich afspeelde. De enige sporen van het verleden zijn delen van de middeleeuwse stadsmuren en een gekanteelde toren links van de kerk.

Sassari

- 1 Duomo
- 2 Santa Maria di Betlem
- 3 Corso Vittorio Emanuele
- 4 Sant'Antonio Abate
- 5 Fontana del Rosello
- 6 Palazzo di Città
- 7 Chiesa di Santa Caterina
- 8 Piazza d'Italia
- 9 Museo Archeologico Nazionale

0 meter 300